

Nejvyšší soud

prostřednictvím

Krajského soudu
v Praze

ke sp. zn. 4 T 30/2017

Obviněná P. J. – dovolání

Podle § 265d odst. 1 písm. a) trestního řádu a ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 trestního řádu podávám ve prospěch obviněné P. J.,

d o v o l á n í

proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 21.11.2017 sp. zn. 7 To 106/2017, kterým bylo v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 4 T 30/2017, rozhodnuto o vině a o trestu obviněné pro přečin hanobení lidských ostatků podle § 359 odst. 2 trestního zákoníku,

a to z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu, neboť napadený rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

O d ů v o d n ě n í:

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 27.7.2017 sp. zn. 4 T 30/2017 byla obviněná P. J. uznána vinnou pokusem zločinu vraždy podle § 21 odst. 1, § 140 odst. 1, 3 písm. c) trestního zákoníku, jehož se měla dopustit jednáním podrobně uvedeným ve skutkové větě výroku o vině zmíněného rozsudku, na níž lze s ohledem na obsahové zaměření dovolání pouze odkázat. Za tento zločin byl obviněné uložen soudem prvního stupně podle § 140 trestního zákoníku, za užití moderačního ustanovení § 58 odst. 1 trestního zákoníku, trest odnětí svobody na šest let, pro jehož výkon byla podle § 56 odst. 2 písm. c) trestního zákoníku (v tehdy účinném znění) zařazena do věznice s ostrahou.

Proti uvedenému rozsudku podala obviněná odvolání, a to proti výroku o vině i o trestu. Na podkladě tohoto odvolání rozhodl Vrchní soud v Praze nyní napadeným rozsudkem ze dne 21.11.2017 sp. zn. 7 To 106/2017 tak, že rozsudek soudu prvního stupně podle § 258 odst. 1 písm. c), d) trestního řádu v celém rozsahu zrušil a podle § 259 odst. 3 trestního řádu pak odvolací soud sám ve věci rozhodl tak, že obviněnou uznal vinnou přečinem hanobení lidských ostatků podle § 359 odst. 2 trestního zákoníku. Tohoto přečinu se měla obviněná dopustit tím, že

*v přesně nezjištěné době od 25. června 2015 do 26. června 2015 v 10:00 – 10:30 hodin v N., v okrese M., ulici ***, v místě bydliště, po předchozím utajovaném těhotenství, ve 39. týdnu a počínajícím 40. týdnu těhotenství, bez jakékoli předchozí přípravy na porod a příchod dítěte a bez opatření si základních potřeb pro ošetření novorozence po porodu, poté co v ranních hodinách začala pociťovat první porodní bolesti, vyčkala, až její druh odejde do práce a děti do školy, a v koupelně bytu porodila na ručník rozprostřený na podlaze mrtvé dítě mužského pohlaví nezjištěné váhy a délky; následně vypudila i placentu, pohledem zjistila, že dítě má pupečník omotaný kolem krku, je promodralé, ale teplé, a poté ho nechala po dobu patnácti až třiceti minut ležet bez ošetření na podlaze na ručníku; sama se vykoukala a převlékla, a poté tělíčko novorozence uložila i s placentou a neodděleným pupečníkem do igelitového pytle na odpadky černé barvy, pytel zabalila do svetru růžové barvy a následovně vše vložila do druhého igelitového pytle, přičemž při manipulaci s tělíčkem novorozence zaznamenala změnu jeho tělesné teploty, neboť bylo studené a mělo také tmavší modrou barvu, přičemž takto zabalené tělíčko novorozence odložila v předsíni, uklidila koupelnu bytu, vyprala použitý ručník se svým ošacením a hadrem na podlahu a následně balíček s tělíčkem odnesla do prázdného kontejneru na tuhý komunální odpad v ulici ***, čímž jednala v rozporu s § 4 odst. 1 písm. e) zák. č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví.*

Za tento přečin byl obviněný P. J. uložen podle § 359 odst. 2 trestního zákoníku trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 trestního zákoníku a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou let.

Závěry odvolacího soudu lze ve stručnosti shrnout tak, že ve shodě s nalézacím soudem vyšel ze skutkového zjištění, že se dítě narodilo mrtvé. Oproti soudu prvního stupně však nepovažoval za spolehlivě prokázaný úmysl obviněné dítě po porodu usmrtit, resp. nechat zemřít. Obhajobu obviněné v tom smyslu, že se dítě narodilo mrtvé a že obviněná to hned na počátku zjistila, považoval odvolací soud za nevyvrácenou a fakticky také nevyvratitelnou. Zdůraznil, že subjektivní stránka trestného činu je součástí jeho skutkové podstaty a je tudíž rovněž předmětem dokazování. Není-li úmysl výslovně deklarován pachatelem, je třeba na něj usuzovat z jiných projevů pachatelova jednání. Ze shromážděných důkazů pak dle závěrů odvolacího soudu sice nepochybně vyplývá, že obviněná další dítě do rodiny nechtěla, že těhotenství i před blízkými osobami tajila a nechovala se v jeho průběhu jako nastávající matka, jež se na dítě těší (nevyhledávala adekvátní lékařskou péči, nadále pracovala na rizikovém pracovišti), zároveň však z toho nelze dovodit, že by byla odhodlána živě narozené dítě usmrtit, resp. že by jí deklarovaný úmysl dítě umístit v tzv. baby-boxu nemohl odpovídat skutečnosti.

Vrchní soud dále odmítl úvahy soudu prvního stupně, že si obviněná narození živého dítěte nepřála, neboť trestně právně relevantní je pouze konkrétní jednání pachatele, nikoli jeho přání. Za tohoto stavu odvolací soud dospěl k závěru, že jednání obviněné před porodem, při porodu a těsně po něm vůbec není jednáním deliktním. Za trestně právně relevantní však odvolací soud považoval následující jednání obviněné, spočívající v tom, jakým způsobem naložila s mrtvým tělem dítěte, tedy že je vložila do igelitových pytlů a vhodila do kontejneru na komunální odpad. Dovodil přitom, že tím obviněná porušila předpisy o pohřebnictví a takové jednání je třeba právně

posoudit jako přečin hanobení lidských ostatků podle § 359 odst. 2 trestního zákoníku.

S výše uvedeným právním závěrem odvolacího soudu se však nelze ztotožnit.

V první řadě je třeba uvést, že přečinu hanobení lidských ostatků podle § 359 odst. 2 trestního zákoníku se dopustí, kdo z pohřebiště svévolně odejme lidské ostatky nebo s lidskými ostatky nakládá v rozporu se zákonem. Jde tedy o blanketní normu, která odkazuje na příslušnou právní úpravu v zákoně č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pohřebnictví“) a právní pojmy v této blanketní normě užitě je proto třeba vykládat v souladu se zákonem o pohřebnictví.

Podle § 2 písm. d) zákona o pohřebnictví jsou lidské ostatky definovány jako lidské pozůstatky po pohřbení. Pohřbením se podle § 2 písm. e) zákona o pohřebnictví rozumí uložení lidských pozůstatků do hrobu nebo hrobky na pohřebišti nebo jejich zpopelnění v krematoriu. Lidskými pozůstatky se pak podle § 2 písm. c) zákona o pohřebnictví rozumí tělo zemřelého a jiné lidské pozůstatky. Podle § 2 písm. a) zákona o pohřebnictví se tělem zemřelého rozumí mrtvé lidské tělo nebo jeho části do pohřbení, pokud není za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem použito pro potřeby lékařské vědy, výzkumu nebo k výukovým účelům; tělem zemřelého je i tělo mrtvé narozeného dítěte.

Jak přitom z citované skutkové podstaty přečinu hanobení lidských ostatků vyplývá, trestněprávně je sankcionováno pouze vymezené nakládání pachatele s lidskými ostatky, tj. s takovými lidskými pozůstatky, které již byly pohřbeny. Z popisu jednání obviněné je zřejmé, že uvedeným způsobem nakládala s tělem mrtvé narozeného dítěte, které předtím pohřbeno nebylo. Nemohlo se tak jednat o lidské ostatky ve smyslu § 2 písm. d) zákona o pohřebnictví, ale „toliko“ o lidské pozůstatky podle § 2 písm. c) zákona o pohřebnictví. Jednání obviněné tudíž pod objektivní stránku skutkové podstaty přečinu hanobení lidských ostatků podle § 359 odst. 2 trestního zákoníku podřadit nelze, neboť zde absentuje objekt i objektivní stránka tohoto přečinu.

Zároveň však nelze přehlédnout, že obviněná tělo svého mrtvé narozeného dítěte zabalila do svetru a igelitových pytlů a následně je odhodila do kontejneru na tuhý komunální odpad. Tímto jednáním tak zjevně porušila § 4 odst. 1 písm. f) zákona o pohřebnictví, tedy zákaz zacházet s lidskými pozůstatky nebo lidskými ostatky způsobem dotýkajícím se důstojnosti zemřelého nebo mravního cítění veřejnosti. Uvedené jednání by tak mohlo být příslušným správním úřadem považováno za přestupek podle § 26 odst. 1 písm. j) zákona o pohřebnictví, ve znění účinném do 15.8.2015. V takovém případě bylo proto namístě rozhodnout o postoupení věci příslušnému správnímu orgánu.

Na základě uvedených důvodů lze mít za to, že odvolací soud jednání obviněné nesprávně právně posoudil, pokud dospěl k závěru, že obviněná naplnila skutkovou podstatu přečinu hanobení lidských ostatků podle § 359 odst. 2 trestního zákoníku. Své rozhodnutí tak odvolací soud zatížil vadou ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu.

S ohledem na popsání skutečnosti

n a v r h u j i,

aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání, k jehož konání může přistoupit s ohledem na ustanovení § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu:

1. podle § 265k odst. 1, 2 trestního řádu za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 trestního řádu napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21.11.2017 sp. zn. 7 To 106/2017 zrušil, a dále zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
2. a dále postupoval podle § 265l odst. 1 trestního řádu a přikázal Vrchnímu soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Pokud by Nejvyšší soud shledal, že je v posuzované věci nutno rozhodnout jiným způsobem, než předpokládaným v § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu, vyjadřují i pro tento případ souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání.

Brno 26.1.2018

JUDr. Pavel Zeman
nejvyšší státní zástupce